

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **V. C.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 24. 7. 2008, č. j. 48 Az 63/2008 – 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 13. 3. 2008, č. j. OAM-206/LE-07-07-2008, žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů. Žalobce v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že odjel z Turecka a v České republice požádal o udělení mezinárodní ochrany, neboť se obával nástupu povinné vojenské služby v turecké armádě, ve které by byl jakožto Kurd nucen bojovat proti vzbouřencům své vlastní národnosti. Žalovaný tento důvod nepovažoval za relevantní pro udělení mezinárodní ochrany, či doplňkové ochrany.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas žalobu. Namítal, že žalovaný rozhodnutí založil na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu, neboť vycházel pouze z obecných informací o situaci v Turecku, ze kterých vyhodnotil pouze ty části, které bez celkového kontextu vyznívaly pro žalobce nepříznivě. Žalobce během pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že je kurdské národnosti, přičemž opakovaně projevil obavy z návratu do Turecka, kde by byl povinen nastoupit vojenskou službu a byl nucen v bojích zabíjet jiné Kurdy. Tvrdil, že vojáci kurdské národnosti bývají úmyslně nasazováni do bojů v hraničních oblastech, aby bojovali proti povstalcům PKK (Kurská strana pracujících, pozn. soudu), tedy proti lidem své vlastní národnosti. V případě neuposlechnutí rozkazu vykonávat tímto způsobem vojenskou službu jim hrozí věznění, neboť v Turecku není možné konání civilní vojenské služby. Žalobce byl přesvědčen, že popsané jednání tureckých státních orgánů ve vztahu ke kurdským brancům je pronásledováním ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu a je současně v rozporu s mezinárodními závazky, jimiž je vázána Česká republika (např. čl. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). V případě návratu se obával pronásledování ze strany státních orgánů z důvodu své národnosti, a nelidského zacházení v případě uvěznění. Domníval se proto, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, případně doplňkové ochrany podle § 14a tohoto zákona. Žalovaný tyto obavy nepovažoval za důvodné,

aniž by toto svoje přesvědčení dostatečně doložil, čímž porušil § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, neboť nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu (§ 2 odst. 4 správního řádu). Žalobce z uvedených důvodů navrhl napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 7. 2008, č. j. 48 Az 63/2008 – 32, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Soud shledal důvodnou námitku žalobce, že správní orgán pochybil, když při své úvaze o neudělení azylu vycházel pouze z obecných informací o situaci v Turecku, ze kterých navíc vyhodnotil jen ty části, jež bez celkového kontextu vyznívají pro žalobce nepříznivě. Správnímu orgánu soud vytkl, že si pro rozhodnutí ve věci neopatrily dostatek informací k tvrzením žalobce. V souvislosti s *Hodnoticí zprávou Turecka z hlediska kritérií pro přístup do EU ze dne 6. 11. 2007* (dále jen „hodnotící zpráva“), ze které žalovaný při rozhodování vycházel, soud konstatoval, že není primárně zprávou o dodržování lidských práv v Turecku, ale dokumentem, který pouze posuzuje možnost vstupu Turecka do Evropské unie z hlediska splnění všech přístupových kritérií. Problematika lidských práv a ochrana menšin je zde pouze jednou z oblastí, kterou Evropská komise hodnotí, a to v obecné rovině. Soud nepovažoval tuto hodnotící zprávu za dostatečný podklad pro rozhodnutí správního orgánu, avšak i podle této zprávy „zůstává boj proti bezrestnému porušování lidských práv v Turecku oblastí, která vyvolává znepokojení“ (bod 2.2). Je obecně známým faktem, že zprávy tohoto charakteru užívají „diplomatický“ slovník a užitý termín „znepokojení“ tak může ve skutečnosti znamenat různou intenzitu porušování lidských práv. S touto skutečností se správní orgán nikterak ve svém rozhodnutí nevypořádal. Politická i vojenská situace v Turecku je stále velmi proměnlivá a zatím se velmi liší od stavu ve vyspělých demokratických zemích. Proto je třeba v tomto případě postupovat velmi obezřetně s velmi dobrou znalostí aktuálních poměrů Turecka, pokud jde o úroveň ochrany lidských práv, zejména u občanů kurdské národnosti. Žalobce jako hlavní důvod, proč požádal o poskytnutí mezinárodní ochrany, uvedl obavu z nástupu vojenské služby, v níž jsou vojáci kurdské národnosti úmyslně nasazováni do bojů v hraničních oblastech, aby tak bojovali proti povstalcům PKK, tedy proti lidem vlastní národnosti. K těmto tvrzením si správní orgán opatřil informace z roku 2005 a z roku 2007. Tyto zprávy však soud hodnotil jako zastaralé, když ani jedna z nich nepojednává o současných poměrech v Turecku, resp. o období před odchodem žalobce ze země původu, ani aktuálně nezjišťují práva kurdských branců. V této souvislosti odkázal soud i na stávající judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 – 83), podle níž ustanovení 12 písm. b) zákona o azylu hovoří o „odůvodněném strachu z pronásledování“, nikoliv o uskutečněném pronásledování. Zákon o azylu je postaven na potencialitě pronásledování, resp. odůvodněném strachu, nikoliv pouze na reálných zážitcích žadatele. V této souvislosti bylo na žalovaném, aby své závěry o (ne)odůvodněnosti obav žadatele přesvědčivě doložil. Správní orgán pochybil, když v řízení neshromáždil takové podklady pro své rozhodnutí, jež by vyloučily, že situace žalobce naplňovala důvody udělení azylu uvedené v ustanovení 12 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, tedy že měl odůvodněný strach z pronásledování v zemi původu, a to zejména z důvodu jeho příslušnosti ke skupině obyvatel, kteří mají absolvovat vojenskou službu, a jež jsou poté nasazováni v hraničních oblastech, aby tak bojovali proti lidem vlastní národnosti. Přisvědčit bylo třeba i námitce žalobce, že žalovaný z použité hodnotící zprávy využil především ty pasáže, které zapadaly do kontextu rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany (modernizace věznic) a naopak pominul ty informace, které svědčily tvrzením žalobce (porušování práv národnostních menšin). Soud považoval za nesprávnou úvahu správního orgánu, podle které žalobci dosud žádné nebezpečí nehrozilo, protože nebyl povolán k výkonu základní vojenské služby, a problémům (nenastoupení vojenské služby) by se proto vyhnul návratem do země původu. Zmíněná úvaha správního orgánu však zcela pomíjí základní důvod odchodu žalobce ze země původu,

kteřý právě z obavy z nástupu povinné vojenské služby hledal útočiště v jiné zemi. Tato úvaha navíc vychází z nesprávného právního závěru žalovaného, že pronásledování žadatele v zemi původu muselo již nastat, ačkoli zákon o azylu počítá i s pouhou obavou z možného pronásledování. Odmítnutí vojenské služby není samo o sobě důvodem pro udělení azylu, neuvádí-li žadatel o mezinárodní ochranu ještě jiné důvody, pro které žádá o udělení azylu, popř. doplňkové ochrany. Takovým důvodem byla v případě žalobce obava z problémů, které mohly nastat při výkonu základní vojenské služby s ohledem na jeho kurdskou národnost. Soud s odkazem na shora uvedené posoudil i závěr žalovaného správního orgánu, pokud jde o otázku možného udělení doplňkové ochrany žalobci. I v tomto ohledu byly závěry správního orgánu podloženy neaktuálními a zastaralými informacemi o současné situaci v Turecku, zejména pokud šlo o informace týkající se případného neuposlechnutí příkazu vykonávat vojenskou službu způsobem, jež uvedl žalobce, a následnými sankcemi a způsoby jejich výkonu. Ačkoli správní orgán posuzoval otázku udělení doplňkové ochrany žalobci v březnu roku 2008, vyšel bez jakékoli aktualizace mimo jiné z *Informace získané v rámci Evropské výměny informací o zemích původu* (Vojenská služba, kurdští odvedenci) z května 2007, tedy z podkladového materiálu, který byl zpracován bezmála rok před vydáním napadeného rozhodnutí. *Informace poskytnutá expertem německého Spolkového úřadu pro imigraci a uprchlíky (BMAf) na zasedání pracovní skupiny Evropské komise EURASIL*, která žalovanému rovněž sloužila jako podkladový materiál, je dokonce datována již před rokem 2005. S ohledem na výše uvedené skutečnosti pokládal soud za opodstatněné námitky žalobce a shledal, že žaloba je důvodná. Proto napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to pro jeho nezákonnost a nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů rozhodnutí. Nezákonnost spatřoval v nesprávném výkladu jednoho ze základních pojmů azylového zákonodárství, a to termínu „odůvodněný strach z pronásledování“. Konstatoval, že soud ve svém rozsudku uvedl, že „zákon o azylu výslovně počítá i s pouhou obavou z možného pronásledování“. Ustanovení § 12 zákona o azylu, ale výslovně zakotvuje ve svém písm. b) „odůvodněný strach z pronásledování“, který je ještě omezen taxativním výčtem důvodů pronásledování, jež jsou relevantní z hlediska řízení o udělení mezinárodní ochrany. Soudní judikatura dotvořila tento pojem a zdůraznila, že ne každé pronásledování v zemi původu je pronásledováním ve smyslu zákona o azylu (Usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 12/04 ze dne 15. 3. 2004). Skutečnost, že se v případě obav z pronásledování musí jednat o obavy z odůvodněného pronásledování z taxativně vymezených důvodů, a že hrozba musí být reálně existující, judikoval Nejvyšší správní soud v řadě svých rozsudků, např. rozsudku sp. zn. 7 Azs 276/2004 ze dne 8. 12. 2005 či v rozsudku sp. zn. 3 Azs 50/2006 ze dne 19. 10. 2006. Vzhledem k faktu, že žalobci žádné nebezpečí nehrozilo a jeho obavy z pronásledování tudíž nelze označit za odůvodněné, nedošlo k naplnění § 12 písm. b) zákona o azylu. Stejně tak není zřejmé, jaká vážná újma podle ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu by mu v zemi původu mohla hrozit. Žalobce nebyl k výkonu základní vojenské služby povolán a svou vlast opustil legálně a bez problémů se státními orgány, což potvrzuje, že o jeho osobu tyto orgány neprojeví zájem. Stěžovatel proto považoval jeho tvrzení o hrozícím nebezpečí v zemi původu, které by souviselo se základní vojenskou službou za irelevantní a výklad pojmu „odůvodněný strach z pronásledování“ ze strany soudu za nezákonný. Ve vztahu k tvrzené nepřezkoumatelnosti rozsudku pro nedostatek důvodů, stěžovatel uvedl, že případ žalobce posoudil objektivně a shromáždil podklady, které byly dostatečné, přičemž byl vázán tvrzeními, jež žalobce uvedl. Správní orgán postupoval v souladu se zásadou individuálního posuzování žádosti o mezinárodní ochranu a respektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudek sp. zn. 2 Azs 60/2003 ze dne 8. 1. 2004, které uvádí, že „rozsah dokazování ve správním řízení je však ve věcech azylových dán obsahem podané žádosti“ (rozsudek

Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 Azs 222/2004 ze dne 30. 9. 2004). K údajně nesprávnému použití informací o zemi původu žalobce stěžovatel uvedl, že použil nejaktuálnější a k danému případu příslušné informace. *Hodnotící zpráva z hlediska kritérií pro přístup do Evropské unie v roce 2007 ze dne 6. 11. 2007* je vysoce sofistikovaným zdrojem faktů o situaci na poli lidských práv v Turecku. Citovaná informace je komplexním souhrnem skutečností, důležitých z hlediska řízení o udělení mezinárodní ochrany. Zpochybňovat kvalitu těchto informací je podle názoru stěžovatele nepřijatelné, protože požadavky Evropské unie na dodržování lidských práv jsou velmi náročné a s ohledem na povinnosti, které musí Turecko splnit, aby mohlo přistoupit k Evropské unii, nelze předpokládat jakékoliv „diplomatické“ změkčování popisu situace v Turecku. I další použité zdroje byly podle názoru stěžovatele na místě. Do spisu nezaložil jiné informace o zemi původu, protože tyto zprávy nebyly s použitými v rozporu (např. Zpráva Ministerstva zahraniční USA o dodržování lidských práv za rok 2007 ze dne 11. 3. 2008.) Stěžovatel poznamenal, že v době rozhodování neexistovala aktuálnější informace o zemi původu než ta za rok 2007. Nebylo tedy možné použít novější zdroj, neboť ten nebyl k dispozici. Správní orgán postupoval plně v souladu s ustanovením § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. K soudem sdělenému problému, který by mohl nastat při výkonu základní vojenské služby žalobce s ohledem na jeho kurdskou národnost, stěžovatel namítal, že jmenovanému základní vojenská služba bezprostředně nehrozila, navíc podle zjištěných skutečností nebývají z pochopitelných důvodů proti kurdským teroristům (nejedná se o Kurdy obecně) nasazováni branci, ale příslušníci speciálních profesionálních jednotek. Skutečnost, že odmítnutí základní vojenské služby není důvodem udělení mezinárodní ochrany judikoval Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č. j. 5 Azs 4/2004 – 49. Žalobce se daný problém netýkal, jelikož nebyl povolán na základní vojenskou službu a ani neměl v této souvislosti potíže se státními orgány. Soud nevzal v úvahu ani skutečnost, která vyplynula v řízení před správním orgánem, že jmenovaný si chtěl v České republice legalizovat pobyt za účelem studia a práce. Legalizace pobytu prostřednictvím řízení o udělení mezinárodní ochrany je označena za nepřijatelnou konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu, viz rozsudek sp. zn. 7 Azs 117/2004 ze dne 18. 11. 2004.

Stěžovatel se domníval, že kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy, neboť se v daném případě jednalo o zásadní pochybení krajského soudu, které by mělo zásadní dopad do hmotně právního postavení stěžovatele (viz usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 13/2006 – 39). Soud nezákonně a v rozporu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu vykládal termín „odůvodněný strach z pronásledování“ a nelze vyloučit, že k tomuto výkladu a nerespektování judikatury nebude docházet i v budoucnu. Soud rovněž neodůvodněně nerespektoval obecně uznávané informace o zemi původu a uložil správnímu orgánu shromáždit další podklady, které však nejsou s použitými zdroji v rozporu. Tímto postupem soud hrubě pochybil a jeho rozsudek je podle názoru stěžovatele nezákonný a nepřezkoumatelný ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Stěžovatel z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu k dalšímu řízení.

Vzhledem k okolnosti, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být kasační stížnost podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden usnesením

Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V případě kasační stížnosti podané Ministerstvem vnitra se nevyžaduje naplnění požadavku, že pochybení krajského soudu musí představovat zásah do hmotně-právního postavení stěžovatele (viz rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59).

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné, ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57) „[n]ení povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.“ V rozsudku ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005 - 58, pak soud uvedl: „Český zákon o azylu nezakotvuje v režimu azylového řízení zásadu *in dubio pro reo*, pokud jde o tvrzení žadatele o azyl. V praxi pak zmírnění důsledků neexistence této zásady představuje rozdělení důkazního břemene mezi žadatele a stát tím způsobem, že stát je zodpovědný za náležité zjištění reálií o zemi původu, ale žadatel musí unést důkazní břemeno stran důvodů, které se týkají výlučně jeho osoby. Žalovaný v tomto případě postupoval způsobem, který odpovídá výkladu čl. 4 bodu pátého tzv. kvalifikační směrnice Evropské Unie (směrnice č. 2004/83EC z 29. 4. 2004, o minimálních zárukách pro udělování a odnímání statusu uprchlíka a komplementárních forem ochrany v členských státech).“

K rozsahu dokazování v případě možného pronásledování absolventů základní vojenské služby ze strany teroristických skupin uvedl zdejší soud v rozsudku ze dne 27. 10. 2005, č. j. 1 Azs 214/2004 - 45: „*Jestliže žalobce byl dříve příslušníkem bezpečnostní složky, vykonával vojenskou službu v zemi a v průběhu azylového řízení uváděl nebezpečí pronásledování ze strany teroristů právě těchto skupin obyvatelstva (absolventů vojenské služby), bylo na žalovaném, aby obstaral dostatek podkladů pro zjištění postavení právě takových osob v zemi. Nepostačuje, jestliže žalovaný obstaral pouze obecné zprávy o stavu v Alžírsku, aniž by se zabýval informacemi vztahujícími se právě k možnému pronásledování absolventů vojenské služby.*“ (zvýraznění doplněno). Tyto závěry lze aplikovat i na nyní posuzovaný případ, neboť žalobce se obává výkonu vojenské služby, během níž by mohl být nasazen do boje proti vlastnímu národu. Pokud jde o požadavek aktuálnosti informací o zemi původu, lze odkázat na rozsudek ze dne 7. 9. 2005, č. j. 3 Azs 390/2004 - 49: „*Posuzuje-li totiž správní orgán důvodnost obav žadatele o azyl z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) azylového zákona, je třeba, aby vzal v úvahu situaci v zemi původu žadatele v době bezprostředně předcházející jeho odchodu z této země, nikoli primárně v době rozhodování správního orgánu, která je tomuto okamžiku více či méně vzdálena.*“ (zvýraznění doplněno).

Nejvyšší správní soud ověřil, že krajský soud plně respektoval právě citovanou judikaturu. Ve správním spise jsou založeny následující čtyři dokumenty - *Hodnotící zpráva z hlediska kritérií pro přístup do EU, ze dne 6. 11. 2007 vydaná Evropskou komisí*, Blíže neoznačená zpráva sestávající z krátkých agenturních zpráv (pravděpodobně „*Informace ohledně situace v Turecku získané z databáze České tiskové kanceláře (ČTK)*“, *Informace poskytnuté expertem německého Spolkového úřadu pro migraci a uprchlíky (BAMf) na zasedání pracovní skupiny Evropské komise EURASIL, 14. – 15. 12. 2005 a Turecko – Informace získaná v rámci Evropské výměny informací o zemích původu, Vojenská služba, kurdští odvedenci, květen 2007*. Jestliže se stěžovatel ve svém rozhodnutí odvolával na informaci poskytnutou expertem německého Spolkového úřadu pro migraci a uprchlíky (BAMF) – zasedání EURASIL v prosinci 2005, pak nelze než konstatovat, že ačkoli se tento dokument dotýkal otázky kurdských branců v turecké armádě, vzhledem k proměnlivosti vojensko-politické situace v Turecku v období od roku 2005 do počátku roku 2008 tento dokument neposkytuje aktuálně žádnou oporu pro hodnocení situace v zemi k březnu roku 2008. Blíže neoznačená zpráva sestávající z krátkých agenturních zpráv je pouze obecným historicko-politickým přehledem o situaci v Turecku, neobsahuje žádné informace ve vztahu k současné situaci příslušníků kurdské národnosti v Turecku (poslední agenturní zpráva týkající se strany PKK je ze září 2003, resp. z května 2005), a absolutně nic nevyovídá o postavení kurdských branců v armádě a ve společnosti.

Pokud jde o informace o postavení kurdských odvedenců a vojenské službě obecně, pak nepochybně postupoval stěžovatel správně, když si opatřil informace o postavení této specifické skupiny branců, neboť žalobce již od počátku uváděl jako důvod žádosti o udělení mezinárodní ochrany obavu z výkonu vojenské služby, při níž by mohl být nucen bojovat proti vlastnímu národu. Závěr krajského soudu, že se nejedná o aktuální informace, je však třeba podpořit. Zpráva (*Turecko – Informace získaná v rámci Evropské výměny informací o zemích původu, Vojenská služba, kurdští odvedenci, květen 2007*.) vychází ze situace v jihovýchodním Turecku do roku 2006, ostatně ze soupisu použitých zdrojů plyne, že nejnovější zpráva o situaci je z 11. 1. 2007, odborné posudky pak pocházejí z let 1997, 1999 a 2001. Ve zprávě se připouští, že kurdští branci jsou nasazeni v jihovýchodních provinciích, neboť sem byly přesunuty i jednotky ze západní části Turecka. Zpráva použitá stěžovatelem byla více než rok stará, především však nereaguje na skutečnosti, ke kterým došlo v průběhu roku 2007. Z hodnotící zprávy Evropské komise (str. 20-21, č. l. 42 správního spisu) totiž vyplývá, že došlo k dalšímu zhoršení situace ohledně útoků PKK a jiných teroristických skupin, když počet těchto útoků dosáhl několika stovek. V rámci boje proti terorismu byly v druhé polovině roku 2007 vytvořeny tři bezpečnostní zóny pokrývající provincie na hranicích s Irákem, v nichž jsou uplatňována přísná bezpečnostní opatření. V říjnu roku 2007 dal parlament svolení vládě k útokům

proti severním oblastem Iráku. Soudu je z úřední činnosti známo, že na počátku roku 2008, tedy v době odchodu žalobce do ČR a vydání rozhodnutí stěžovatele, zahájila turecká armáda vojenskou vzdušnou i pozemní operaci v severních oblastech Iráku, obývaných Kurdy. Tyto skutečnosti mohly přinést změnu v postavení Kurdů v Turecku obecně, i kurdských branců v turecké armádě. Není vyloučeno ani zvýšení míry represe v případě dezerce či nenastoupení vojenské služby, k čemuž obecně dochází v době zvýšeného ohrožení bezpečnosti země, zahájení bezpečnostních operací. Za této situace se stěžovatel neměl spokojit se zprávou starší více než rok, kterou je tudíž nutno považovat za neaktuální.

Ohledně posledního z dokumentů, které stěžovatel použil při řízení o udělení mezinárodní ochrany - *Hodnotící zpráva z hlediska kritérií pro přístup do EU, ze dne 6. 11. 2007 vydané Evropskou komisí* se Nejvyšší správní soud vyjádřil ve svém rozsudku ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 – 81, když uvedl, že: „*zpráva Evropské komise o dosaženém pokroku v připravenosti kandidátské země na členství v EU může být jedním z důkazních prostředků, avšak s ohledem na její diplomatický charakter a účel, pro nějž se zpracovává, je pro azylové účely nezbytné k ní přistupovat při hodnocení důkazů obezřetně (§ 50 odst. 4 a § 51 odst. 1 správního řádu z roku 2004). Zásada materiální pravdy vyjádřená v § 3 uvedeného zákona vyžaduje, aby situace v zemi původu byla zjišťována pomocí jiných zpráv, které netrpí těmito deficity, přičemž zpráva Evropské komise může být užita toliko podpůrně.“*

K povaze a použitelnosti výše zmíněných dokumentů, které použil stěžovatel jako podkladových materiálů při posuzování žádosti žalobce o mezinárodní ochranu poskytuje odpověď ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu.

Názor stěžovatele, že samotný výkon vojenské služby není pronásledováním ve smyslu zákona o azylu a tedy, že obava z nástupu vojenské služby, nemůže být považována za „odůvodněný strach z pronásledování“, je jistě v obecné rovině správný. V daném případě však existovaly další podstatné okolnosti spojené s nástupem vojenské služby. Uvedl-li žalobce, že se obává, že bude nucen v rámci vojenské služby bojovat proti osobám stejné národnosti, pak je nutné tuto obavu z nástupu vojenské služby vnímat ve zcela jiných souvislostech. Obava žalobce totiž nesměřovala obecně vůči výkonu vojenské služby, ale konkrétně vůči povinnosti boje proti Kurdům a z možných následků jeho postoje k takové povinnosti. Takováto okolnost může zejména ve vztahu k národnosti žadatele a situaci v zemi původu signalizovat, že se o pronásledování ve smyslu zákona o azylu jednat může (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49).

Námítku stěžovatele, že žalobce prozatím nebyl povolán k nástupu vojenské služby, a nebylo proto možné dovodit, že u něj mohl existovat odůvodněný strach z pronásledování, nemohl Nejvyšší správní soud akceptovat. Jelikož stěžovatel nedostatečně zjistil skutkový stav, nemohlo být relevantně posouzeno, zda existovala reálná hrozba spojená s výkonem vojenské služby v turecké armádě, jež by zapříčiňovala odůvodněný strach z pronásledování. Před učiněním závěru v této otázce je nejprve nutné obstarat takové podklady, které svojí kvalitou obstojí požadavkům na zjištění relevantních, důvěryhodných, transparentních a aktuálních zdrojů informací.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu (zmíněné rozsudky jsou uveřejněny na www.nssoud.cz) poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námítky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal, že by Krajský soud v Praze nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu, či se dopustil hrubého pochybení při výkladu hmotného, či procesního práva. Nejvyšší správní soud tedy nezjistil existenci žádného důvodu přijatelnosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. dubna 2009